

DMat-05

Fra én eller flere mængder, A , B (delmængder af grundmængden U), kan vi konstruere nye mængder:

Foreningsmængde: $A \cup B = \{x \mid x \in A \vee x \in B\}$

Fællesmængde: $A \cap B = \{x \mid x \in A \wedge x \in B\}$

A og B siges at være disjunkte hvis $A \cap B = \emptyset$.

Mængdedifferens: $A - B = \{x \mid x \in A \wedge \neg(x \in B)\}$

Komplementærmængde: $\bar{A} = \{x \mid \neg(x \in A)\} = U - A$

Symmetrisk differens: $A \oplus B = \{x \mid (x \in A) \oplus (x \in B)\}$

Udvalgte “regneregler” for disse mængdeoperationer:

$$\begin{array}{ll} A \cup (B \cap C) = (A \cup B) \cap (A \cup C) & \text{distributiv lov} \\ A \cap (B \cup C) = (A \cap B) \cup (A \cap C) & \text{distributiv lov} \\ \overline{A \cup B} = \overline{A} \cap \overline{B} & \text{de Morgans lov} \\ \overline{A \cap B} = \overline{A} \cup \overline{B} & \text{de Morgans lov} \end{array}$$

En funktion $f : A \mapsto B$ opfylder at for ethvert element a i mængden A er der ét element $f(a)$ i mængden B .

Egenskab for f	for ethvert $b \in B$ findes der
injektiv	højst ét element $a \in A$ så $f(a) = b$
surjektiv	mindst ét element $a \in A$ så $f(a) = b$
bijektiv	præcis ét element $a \in A$ så $f(a) = b$

For et reelt tal $b > 0$ defineres **eksponentialfunktionen** med **grundtal** b som en funktion $f_b : \mathbb{R} \mapsto \mathbb{R}^+$, skrives $f_b(x) = b^x$.

Egenskaber:

Hvis x er et positivt helt tal så er $b^x = b \cdot b \cdots b$, hvor der er x faktorer i produktet.

$$b^{-x} = \frac{1}{b^x}$$

$$b^{x+y} = b^x b^y$$

$$(b^x)^y = b^{xy}.$$

f_b er bijektiv.

Hvis $b > 1$ så er f_b voksende. Hvis $0 < b < 1$ så er f_b aftagende.

Da f_b er bijektiv så er der en invers funktion: **logaritmefunktionen** med grundtal b , $\log_b : \mathbb{R}^+ \mapsto \mathbb{R}$.

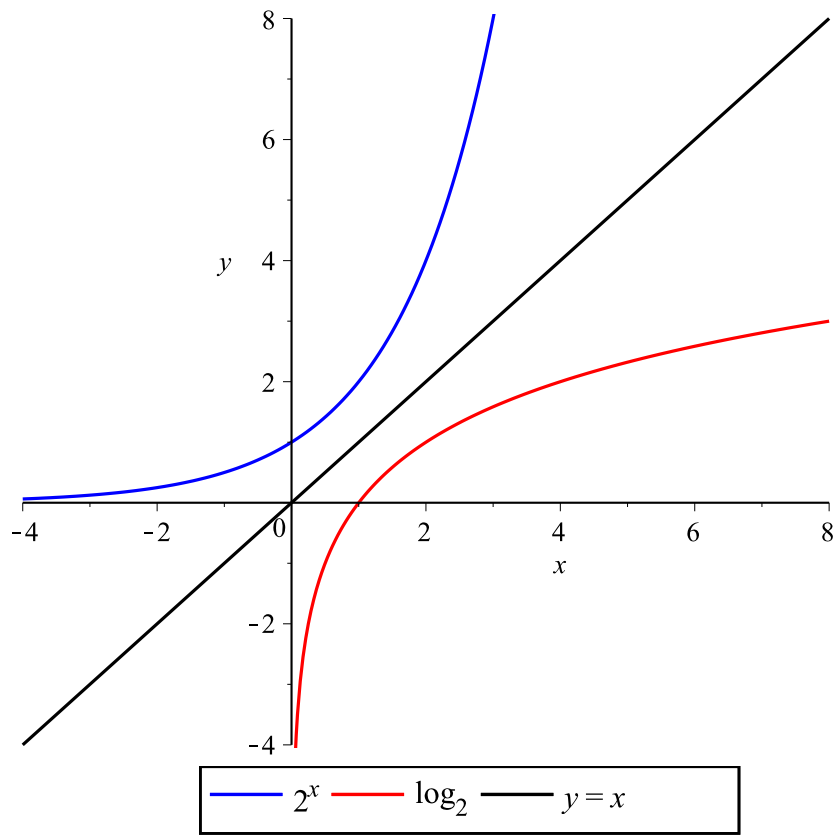
$$b^{\log_b x} = x, \log_b b^x = x$$

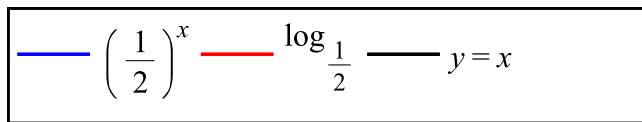
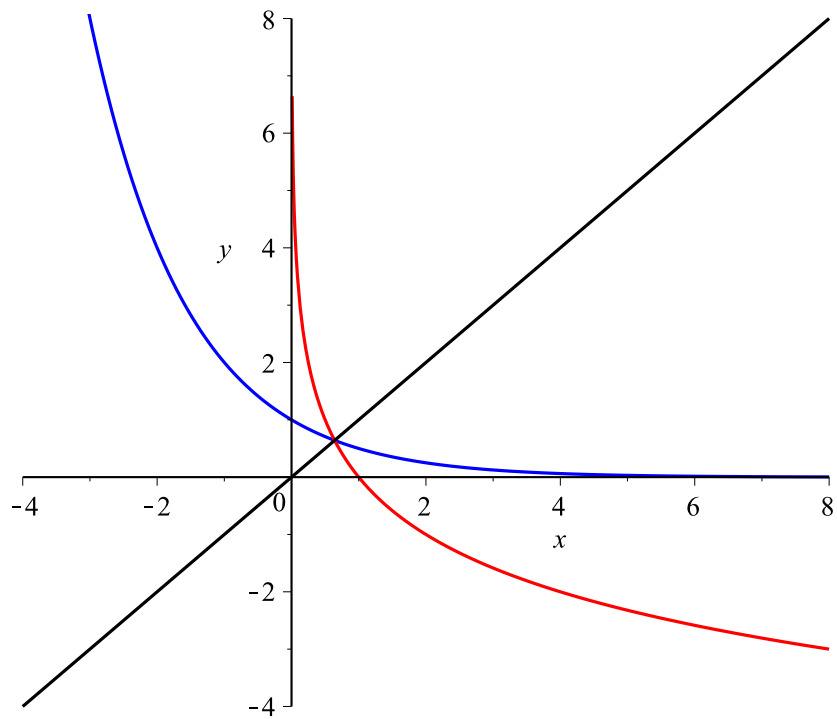
Egenskaber:

$\log_b(xy) = \log_b x + \log_b y$ for alle positive reelle tal x og y

$\log_b(x^y) = y \log_b x$ for alle reelle tal y og positive reelle tal x .

I DMat er $\log x = \log_2 x = \frac{\ln x}{\ln 2}$.

En **følge** af elementer i mængden S (f.eks. $S = \mathbb{R}$), skrives $a_0, a_1, a_2, a_3, \dots$, er en funktion $a : \mathbb{N} \mapsto S$.

Eller

$a_1, a_2, a_3, a_4, \dots$,

$a_m, a_{m+1}, a_{m+2}, a_{m+3}, \dots$, hvor m er et positivt eller negativt heltal.

Eller

$a_m, a_{m+1}, a_{m+2}, \dots, a_{n-1}, a_n$

Fibonacci-tallene $f_0, f_1, f_2, f_3, \dots$

$0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, \dots$

opfylder at $f_n = f_{n-2} + f_{n-1}$ for alle $n \geq 2$.

For en følge $\dots, a_m, a_{m+1}, \dots, a_n, \dots$ defineres

$$\sum_{i=m}^n a_i = a_m + a_{m+1} + \dots + a_n.$$

procedure *sum*(*m, n*:heltal, *a_m, ..., a_n*: tal)

S := 0

i := *m*

while *i* ≤ *n*

begin

S := *S* + *a_i*

i := *i* + 1

end

{ *S* = $\sum_{i=m}^n a_i$ }

Eksempel. $\sum_{i=1}^n i = 1 + 2 + 3 + \dots + n = \frac{n(n+1)}{2}$.

Eksempel. $\sum_{i=0}^n ar^i = \frac{ar^{n+1}-a}{r-1}$, hvis $r \neq 0$, $r \neq 1$.